

Пролог

СНИ І ПРОБУДЖЕННЯ

Чому заборонено записувати конкретні відомості з магічної науки? Можливо, ми боїмося, щоб ця наука не потрапила до негідних рук. Напевне, завжди існувала система навчання, яка мала забезпечити, аби магічні знання передавалися лише тим, що пройшли відповідний вишкіл і були визнані гідними володіти ними. Та хоча ця система видається похвальною спробою захистити нас від негідного використання таємних знань, вона повністю ігнорує той факт, що магія не походить із такої науки. Схильність до певного роду магії є або природженою, або ж її зовсім немає. Наприклад, здібність до магії, відомої як Скілл, кровними узами тісно пов'язана з королівською династією Провісників. Але вона також може виступати як «дикий спалах» у людей з поспільства, байдуже, з внутрішніх племен чи із Зовнішніх островів походили їхні предки. Людина, навчена Скіллу, спроможна дістатися свідомості іншої людини, незважаючи на відстань, і прочитати її думки. А ті, Скілл яких особливо сильний, можуть вплинути на ці думки чи спілкуватися з такою людиною. Це вміння вельми придатне для ведення битви чи збору інформації.

Народні перекази оповідають про ще старшу магію, звану Вітом. За наших часів її зневажають. Мало хто зізнається, що має такий дар, кажуть зазвичай, наче він трапляється в сусідній долині або ж по той бік далекого гірського пасма. На мою думку, колись це була природна магія тих, що жили на землі не як осілі мешканці, а радше як мисливці; магія тих, хто відчуває спорідненість із дикими звірами в лісах. Кажуть, що Віт дає змогу говорити мовою тварин. А ще застерігають, наче люди, що надто довго або надто вдало практикують Віт, стають такими ж тваринами, як ті, з ким вони пов'язані. Але, може, це лише байки.

Існують ще магії Загорожі, хоча я ніколи не міг здогадатися, звідки взялася ця назва. Це вміння одночасно і випробувати, і підозрілі; до їхнього числа входить читання з долоні,

ворожба по воді, тлумачення відблисків у кристалі та багато інших магій, що намагаються передбачити майбутнє. До окремої безіменної категорії належать магії, які викликають фізичні ефекти: невидимість, левітацію, рух чи життя бездушних предметів — усі магії давніх легенд, від Летючого Крісла Сина Вдови і до Магічної Скатертини Північного Вітру. Не знаю людей, які б запевняли, наче володіють такими вміннями. Схоже, що це лише легенди приписують їх людям давніх часів чи мешканцям далеких земель, або ж істотам із міфічною чи майже міфічною репутацією: драконам, велетням, Старійшинам, Іншим, дзвобоголовцям.

Я зупиняюся, щоб почистити перо. На поганенькому папері моя писанина то плутається павутиною, то розпливається ляпками. Але не братиму доброго пергаменту для цих слів; ще ні. Я не певний, чи слід їх записувати. Питаю себе: чи варто взагалі заносити їх на папір? Чи не краще передати цю науку від уст до уст тим, хто її гідний? Може, й так. А може, й ні. Знання про такі речі, про те, що ми сьогодні вважаємо очевидним, може одного дня стати дивом і таємницею для наших нащадків.

У бібліотеках небагато знайдеться про магію. Я тяжко працював, відслідковуючи нитку науки у клаптиковій ковдрі інформації. Знаходив уривчасті посилання, непевні натяки — і це все. Кілька останніх років я громадив їх, зберігаючи в пам'яті, маючи намір перелити ці знання на папір. Викладу те, що знаю з власного досвіду, а також те, що я вишукав. Може, придасться якось нещасному безумцеві з майбутнього, подібно до мене, побитого в борні з власною магією. Може, відповідь на його питання.

Але, сідаючи до роботи, я вагаюся. Хто я такий, аби протиставляти свою волю мудрості тих, що йшли переді мною? Чи я маю попросту викласти методи, завдяки яким обдарований Вітом може розширити засяг своїх дій або прив'язати до себе живу істоту? Чи я повинен детально описати тренування, яке слід пройти, перш ніж розпізнати в себе Скілл? Чарами Загорожі, як і легендарною магією, я не володів ніколи. Чи маю я право видобувати їхні таємниці і пришпилювати їх до паперу, наче метеликів чи сушене листя, зібране для вивчення?

Я намагаюся обдумати, що можна зробити з таким знанням, здобувши його незаконно. А це веде мене до міркувань: що ж я сам здобув завдяки йому? Владу, багатство, жіночу любов? Сміюся сам із себе. Ні Скілл, ні Віт ніколи нічого подібного мені не пропонували. А якщо й так, то я не мав ні спириту, ні амбіцій, аби скористатися з пропозиції.

Влада. Не думаю, щоб я колись хотів її заради неї самої. Інколи я її прагнув, коли мене принижували або коли близькі мені люди страждали через тих, хто надуживав своєю владою. Багатство. Насправді воно ніколи нічого особливого для мене не значило. Від тієї миті, коли я, незаконний онук короля Шрюда, дав йому клятву вірності, він завжди стежив, аби всі мої потреби вдовольнялися. У мене було вдосталь їжі, освіти, як мені часом здавалося, аж забагато, так само й одержі, від простої до дратівливо розкішної, а часто навіть монета-друга на власні потреби. В Оленьчому замку, де я ріс, таке вважалося достатком і перевершувало навіть мрії більшості міських хлопців. Любов? Гарзд. Моя кобила Сажка відчувала до мене стриману приязнь на свій власний спокійний лад. Нес на ім'я Нюхач був щиро мені вірний, і це загнало його в могилу. Але безтямно мене любило собача тер'єра, і воно теж загинуло. Тремчу від думки про ціну, яку сплачено за любов до мене.

Я завжди був сам — самотністю людини, вихованої між інтригами й оточеної таємницями, самотністю хлопця, що нікому не може довірити вміст свого серця. Я не міг піти до Федврена, придворного писаря, який хвалив мене за гарний почерк і добре нарисовані ілюстрації, та зізнатися, що я вже був учнем королівського вбивці, а отже, не можу продовжити його писарську науку. Не міг також відкрити Чейдові, моему наставнику в Дипломатії Ножа, брутальну жорстокість, яку я витерпів, намагаючись збагнути Скілл з учителем Скіллу Галеном. І нікому я не смів одверто зізнатися у проявах моєї схильності до Віту, стародавньої звіриної магії, про яку казано, що це збочення і гандж для всіх, хто її вживав.

Навіть Моллі.

Моллі була найціннішим скарбом: істинним притулком. Вона не мала петь нічого спільного з моїм повсякденним життям. Йшлося не тільки про те, що вона була жінкою, але й це було для мене таємницею. Я зростав майже винятково в чоловічому товаристві, був позбавленим не лише рідних батьків, але й будь-яких

крєвних, які б відкрито в цьому зізнавалися. У дитинстві мене довірено було опіці Барріча, грубуватого стайничого, колись правої руки мого батька. Моїм щоденним товариством були конюхи та вартовці. Уже й тоді серед компанійців-вартових траплялися жінки, хоча й менше, ніж тепер. Але вони, подібно до компанійців-чоловіків, мали свої обов'язки та власне життя і сім'ї поза службою. Я не міг зазіхати на їхній час. Не було в мене ні матері, ні сестер, ні тіток. Не було жінок, які дарували б мені ту особливу ніжність, що, кажуть, притаманна саме жінкам.

Нікого, крім Моллі.

Вона була на рік чи два старша від мене й росла так само, — наче стеблинка трави, що пробивається крізь щілину між камінням брукувки. Її не змогли розчавити ні напади гніву вічно п'яного батька, ні виснажливе повсякдення дитини, що намагається втримати видимість домівки та сімейної справи. Коли ми з нею познайомилися, була дикою й обережною, наче лисеня. Вуличні діти називали її Моллі Розквашений Ніс. Часто носила сліди побоїв, завданих їй батьком. Попри його жорстокість, опікувалася ним. Я ніколи цього не розумів. Він бурчав і лаяв її навіть тоді, коли вона, після чергового його загулу, тягла його додому і вкладала в ліжко. А прокинувшись, ніколи не відчував докорів сумління за своє пияцтво та грубі слова. Були тільки все нові докори: чого крамничку не прибрано, а підлогу не посипано свіжим зіллям? Чого вона не доглядала за вуликами, раз у них майже немає меду на продаж? Чого вона не припилювала за вогнем під казанком із лоем? Я був німим свідком таких сцен частіше, ніж міг запам'ятати.

Але, попри це все, Моллі росла. Одного літа вона несподівано розквітла в молоду жінку, чарівність якої підкорила мене і сповнила захватом. Та, здавалося, вона не усвідомлювала, що я німію, зустрівшись із нею поглядом. Жодна магія, якою я володів, ні Скілл, ні Віт, не могла захистити мене від випадкового дотику наших рук чи порятувати від зніяковіння, в яке вганяло мене диво її усмішки.

Чи я повинен систематизувати її розвіяне вітром волосся, чи детально описати колір її очей, що мінівся від темно-бурштинового до глибоко карого, залежно від її настрою і кольору сукні? Піймавши оком посеред ринкового натовпу зблиск її шкарлатної спідниці й червоного шаля, я раптово переставав помічати будь-

кого іншого. Ось магія, свідком якої я був, і, хоч можу викласти її на папері, ніхто інший не зможе так уміло нею скористатися. Як я до неї залицявся? З незграбною хлоп'ячою галантністю, наче проstack, що витріщається на диски, якими крутить жонглер. Вона знала, що я в неї закоханий, ще до того, як справді закохався. Дозволила мені упадати за нею, хоча я був на кілька років однієї молодшим, не належав до громадки міських хлопців і, наскільки вона знала, не мав особливих перспектив у майбутньому. Думала, що я — хлопець-писарчук, попихач у стайнях і посильний у Замку. Ніколи не підозрювала, що я бастард, невизнаний син, який виштовхнув принца Чівелдрі з його місця у династії. Уже це було достатньо значною таємницею. А про мою магію та іншу мою професію вона не знала нічого.

Можливо, тому я зумів її покохати.

Напевне, тому її втратив.

Я дозволив таємницям, провалам та болям інших моїх життів надто мене поглинути. Була то магія, щоб її вивчати, таємниці, щоб їх вивідувати, люди, щоб їх убивати, інтриги, щоб вижити. Оточений цим усім, я ніколи й у думках не покладав звернутися до Моллі по крихту надії та розуміння, в яких мені відмовляли деінде. Вона була поза цими справами, незаплямована ними. Я дбайливо оберігав її від найменшого дотику якоїсь із них. Ніколи не намагався втягнути до мого світу. Натомість приходив до неї, до рибальської і портової дільниці, де вона у своїй крамничці продавала свічки та мед, робила покупки на ринку, а інколи прогулювалася зі мною узбережжям. Моєму коханню достатньо було самого її існування. Я навіть не смів сподіватися, що вона відповість на це почуття.

Настав час, коли, навчаючись Скіллу, я впав у такий глибокий відчай, що вже й не думав вижити. Не міг простити собі, що виявився неспроможним оволодіти ним. Не мав навіть гадки, що для інших мій провал нічого не важить. Приховував свій розпач у грубуватому відстороненні. Дозволяв пробігати тижням, не бачачись із нею, навіть не переславши їй слівця, що я про неї думаю. Врешті-решт, коли мені ні до кого більше було звернутися, я спробував її розшукати. Надто пізно. Одного пополудня я прийшов до свічної крамнички «Мелісса» з подарунком у руках, аби побачити, як вона йде звідти. Не сама. З Джейдом, гарним

плечистим моряком із масивною сережкою у вусі, у повному розквіті своєї мужності. Я, непомічений, розгромлений, сховався і дивився, як вони йдуть, тримаючись за руки. Дивився, як вона йде, дозволив їй піти, а впродовж наступних місяців намагався переконати себе, що моє серце теж її відпустило. Що сталося б, якби того пополудня я побіг за ними, благаючи в неї одного останнього слова? Дивно й подумати, як багато подій сталося через недоречну гордість хлоп'яка і прищеплене йому вміння миритися з поразками. Я викинув її зі своїх думок і нікому нічого про неї не казав. Далі жив своїм життям.

Король Шрюд послав мене як свого вбивцю з валкою люду, що мав засвідчити шлюбну обітницю гірської принцеси Кеттрікен як нареченої принца Веріті. Мені доручено було делікатну місію непомітно умертвити її старшого брата, принца Паріска, аби вона залишилася єдиною спадкоємицею Гірського престолу. Але, діставшись туди, я виявив цілу мережу обманів та хитрощів, виплетену моїм наймолодшим дядьком, принцом Регалом, аби виштовхнути Веріті з черги успадкування і здобути принцесу як власну наречену. Я був пішаком, яким він пожертвував заради цієї мети, але пішаком, що позбивав фігури довкола нього, стягнувши на свою голову гнів і помсту, проте врятувавши корону та принцесу для принца Веріті. Не думаю, що це було героїзмом. Також не думаю, що це було дріб'язковою помстою тому, хто завжди мене переслідував і принижував. Був то вчинок хлопця, який ставав мужчиною і робив те, що присягнувся робити багато років тому, ще до того, як збагнув ціну цієї присяги. Ціною було моє здорове молоде тіло, яке я так довго вважав самозрозумілим.

Здолавши змову Регала, я довго пролежав хворим у Гірському королівстві. Та ось настав ранок, коли я прокинувся і повірив, що моя затяжна хвороба нарешті закінчилася. Барріч вирішив, що я достатньо відновив сили, аби розпочати тривалу подорож додому, до Шести герцогств. Принцеса Кеттрікен та її почет виїхали до Оленячого замку кількома тижнями раніше, коли погода була ще гарною. А тепер зимові сніги вже засипали верховинні частини Гірського королівства. Якщо ми не покинемо Джампі якомога швидше, доведеться тут зимувати. Я встав рано-вранці та саме закінчував пакування останніх речей, коли відчув перше легеньке тремтіння. Я рішуче його проігнорував. Сказав

собі, що я ще ослаблений, не встиг поспіяти і це в мене подорожня гарячка — хвилююся, повертаючись додому. Одягнувши убрання, яке приготувала нам Джонкві для зимової подорожі через Гори та крізь рівнини. Мені дісталася довга червона сорочка з вовняним підбоям. Стьобані штани були зеленими, але з червоною вишивкою біля пояса та на манжетах. М'які черевики здавалися безформними, доки не охопили моїх стіп. Були наче мішки з м'якої шкіри, вимощені стриженою вовною й обшиті хутром. Кріпилися до стіп за допомогою довгих шкіряних пасків. Зв'язати їх виявилось складним завданням для моїх тремлячих пальців. Джонкві сказала, що вони чудово годяться для сухого снігу в горах, але стережіться, щоб їх не намочити.

У кімнаті було дзеркало. Спершу я всміхнувся своєму відображенню. Навіть одяг блазня короля Шрюда не був таким потішним, як цей. Але обличчя над яскравим одягом було худим і блідим, тому темні очі видавалися надто великими, а обстрижене через гарячку волосся, чорне і щетинясте, стало дибки, як шерсть у собаки. Хвороба винищила мене. Але я сказав собі, що нарешті рушаю додому. Відвернувся від дзеркала. Коли я пакував кілька дрібних подарунків, вибраних для друзів удома, дрижання рук посилилося.

І от ми — я, Барріч, Гендз — востаннє сіли до сніданку з Джонкві. Я ще раз подякував їй за все, що вона зробила, аби мене зцілили. Узяв ложку, щоб набрати вівсянки, і тут мою руку звели судоми. Ложка вислизнула мені з руки. Я дивився, як падає срібний предмет, і впав слідом за ним.

Наступне, що я пам'ятаю, — це затінені кутки спальні. Я довго лежав, не рухаючись і не озиваючись. Переходив від стану порожнечі до усвідомлення, що в мене стався новий напад. Він минув; тіло та розум знову поверталися під мою команду. Але я їх більше не хотів. У п'ятнадцятирічному віці, коли більшість людей входить у повну силу, я не міг покладатися на своє тіло, довіривши йому найпростіше завдання. Воно було пошкоджене, і я розлючено його відкинув. З мене аж рвалося мстиве почуття до моєї тілесної оболонки — плоті та костей. Так я хотів виразити своє шалене розчарування. Чому я не міг зцілитися? Чому я не одужав?

— Це займе якийсь час, ото й усе. Почекай, доки мине півроку, відколи тебе скалічено. Тоді оціниш себе.

Це Джонкві, цілителька. Вона сиділа біля вогню, але її крісло було відсунуте в тінь. Я не помітив її, доки вона не заговорила. Повільно підвелася, наче взимку ламало їй кості, і стала обіч мого ліжка.

— Я не хочу жити як старий.

Вона стиснула губи.

— Раніше чи пізніше доведеться. Принаймні я дуже хочу, щоб ти жив ще довгі роки. Я стара, і мій брат, король Ейод, теж. Ми не вважаємо це великим тягарем.

— Я не протестував би проти старечого тіла, якби його постарили роки. Але так далі я не можу.

Вона здивовано похитала головою.

— Звичайно, зможеш. Інколи одужування буває марудним, але казати, що ти далі не можеш... Не розумію цього. Можливо, це різниця між нашими мовами?

Я набрав повні груди повітря, щоб відповісти, але цієї миті ввійшов Барріч.

— Прокинувся? Краще почувається?

— Прокинувся. Краще не почуваюся, — відбуркнув я. Навіть мені самому це здалося тоном вередливої дитини. Барріч і Джонкві презирнулися. Вона підійшла до ліжка, поплескала мене по плечі, а потім тихо вийшла з кімнати. Їхня очевидна терплячість, роздратувала мене, а безсилий гнів здійснювався хвилиною.

— Чого ти не можешвилікувати мене? — напосівся я на Барріча.

Звинувачення, що прозвучало в моєму питанні, вразило його.

— Це не так просто, — почав він.

— Чому ні? — я трохи підвівся на ліжку. — Я бачив, як ти лікуєш усілякі недуги тварин. Хвороби, поламані кості, глисти, лишаї... ти стайничий, і я бачив, як ти вправляєшся з цим усім. То чого ж не можешвилікувати мене?

— Ти ж не собака, Фітце, — тихо сказав Барріч. — З твариною це простіше, якщо вона серйозно хвора. Інколи я вдаюся до крайніх заходів, кажучи собі, — що ж, якщо ця тварина помре, то принаймні не страждатиме, але завдяки цьому може і зцілитися. З тобою я так вчинити не можу. Ти не тварина.

— Це не відповідь! У половині випадків вартівці йдуть до тебе, а не до цілителя. Ти вийняв наконечник стріли в Дена. Розрізав йому все плече, щоб це зробити! Коли цілитель сказав, що

стопа Грейдін надто заражена й доведеться її відтяти, вона прийшла до тебе, і ти її врятував. А цілитель весь час казав, що за раз розходитьсся, а вона помре, і це буде твоєю провиною.

Барріч стис губи, щоб стриматися. Будь я здоровим, остерігався б вибуху його гніву. Але його поблажливість до мене під час лікування додала мені відваги. Коли він урешті озвався, його голос був тихим і спокійним.

— Так, це було ризиковане лікування. Але ті люди знали, на що вони йдуть. І, — тут він заговорив голосніше, щоб заглушити опір, який я мав намір висловити, — то були прості речі. Я знав причину. Вийняти наконечник і дrevко стріли та вичистити рану. Розрізати веред і випустити заразу зі стопи Грейдін. Але з тобою справа не така проста. Ні Джонкві, ні я не знаємо достеменно, що в тебе не так. Чи це наслідок отрути, яку дала тобі Кеттрікен, думаючи, що ти приїхав убити її брата? Чи це те отруєне вино, яке наготував тобі Регал? Чи ті побої, яких ти зазнав від нього пізніше? А потім ти мало не потонув. А може, це все поєдналося, зробивши з тобою таке. Ми цього не знаємо, тому не знаємо, як тебе лікувати. Ми просто не знаємо.

На останніх словах його голос здригнувся, і я раптом побачив, як співчуття до мене пересилило його роздратування. Він ступив кілька кроків, зупинився, щоб глянути на вогонь.

— Ми багато про це розмовляли. Джонкві знає чимало гірських премудрощів, про які я й не чув. А я розповів їй про ті ліки, які сам знаю. Але ми обоє погодилися, що найкраще дати тобі час одужати. Не бачимо, щоб тобі загрожувала видима смерть. Можливо, з часом твоє тіло зуміє вивести залишки отрути або зцілитися, усунувши всю заподіяну тобі шкоду.

— Або ж, — тихо додав я, — таким я й зостануся до кінця життя. Ця отрута чи побої ушкодили щось у мені назавжди. Проклятий Регал, так побити мене ногами, зв'язаного.

Барріч застиг, наче скрижанівши. По тому тяжко впав на крісло, що стояло в тіні. У його голосі чутно було поразку.

— Так. Це також можливо. Але невже ти не бачиш, що ми не маємо вибору? Я міг би лікувати тебе так, щоб вигнати отруту з твого тіла. Але якщо це не отрута, а внутрішнє ушкодження, то це б тебе лише ослабило. Тобі довелося б зцілюватися самому, і то значно довше.